

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра міжнародного приватного, комерційного та цивільного права

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 6 від 17.01.2020 р.)

Ректор

А.А. Мазаракі

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ /
LEGAL REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC
ACTIVITY
РОБОЧА ПРОГРАМА
COURSE OUTLINE

освітній ступінь	доктор філософії	/	PhD
галузь знань	29 Міжнародні відносини	/	International relations
спеціальність	293 Міжнародне право	/	International law

Київ 2020

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ заборонено.

Автор: Тищенко Ю.В., канд. юрид. наук, доцент

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри міжнародного приватного, комерційного та цивільного права від «24» лютого 2020 р., протокол №6.

Рецензент: Примак В.Д., д.ю.н., професор міжнародного приватного, комерційного та цивільного права

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ/**

LEGAL REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY

РОБОЧА ПРОГРАМА

COURSE OUTLINE

освітній ступінь	доктор філософії	/	PhD
галузь знань	29 Міжнародні відносини	/	International relations
спеціальність	293 Міжнародне право	/	International law

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	з них:				
	Всього год/кред.	Лекції	Практичні заняття/МК	Самостійна робота	
Тема 1. Правові засади і напрями правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності	12	2	2	8	О,ІЗ,СЗ
Тема 2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	11	2	1	8	О,Т,СЗ
Тема 3. Правові умови здійснення зовнішньоекономічної діяльності	11	2	1	8	О,Т, СЗ
Тема 4. Зовнішньоекономічні договори (контракти) та право, що до них застосовується	14	2	2	10	О,Т,СЗ, ІЗ,
Тема 5. Правове регулювання окремих видів договорів (контрактів) у зовнішньоекономічних відносинах	12	2	2	8	О,СЗ,Т
Тема 6. Юридична відповідальність у зовнішньоекономічній діяльності	12	2	2	8	О,ІЗ,Т
Тема 7. Захист прав і законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності	18	4	2	12	ІЗ,Т
Разом	90/3	16	12	62	
Підсумковий контроль – залік					

О – опитування; ІЗ – перевірка індивідуальних завдань; Т – тестування;
СЗ – вирішення ситуаційних завдань.

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ), САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час, год.
1	2	3
<p>Знати основні поняття і категорії дисципліни та джерел правового регулювання ЗЕД</p> <p>Уміти самостійно аналізувати й правильно тлумачити зміст відповідних міжнародних договорів та нормативно-правових актів, користуватися спеціальною правничою термінологією включаючи мовні особливості міжнародних угод і конвенцій</p>	<p>Тема 1. Правові засади і напрями правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності Лекція 1. Правові засади і напрями правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності <i>(презентація)</i> <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності. 2. Публічно-правові та приватноправові відносини у зовнішньоекономічній сфері. 3. Напрями правового регулювання ЗЕД. 4. Джерела правового регулювання ЗЕД. <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 1-4,11,13,14,18,21,30,38 Основний: 2,3,5-8 Додатковий: 3,5,6,9,13,14,16,18,21,24,25,27-29 Інтернет-ресурси: 1-4,8-10</p>	2
	<p>Самостійна робота <i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провести порівняльну характеристику видів джерел зовнішньоекономічної діяльності. 2. Скласти структурно-логічну схему міжнародних договорів у рамках СОТ. 3. Підготувати наукову доповідь «Переваги Угоди про асоціацію між ЄС та Україною підписану 27 червня 2014 року». 4. Скласти таблицю щодо міжнародних інституцій з правового регулювання міжнародної торгівлі. 5. Підготувати наукову доповідь «Теорія Lex mercatoria, її місце у правовому регулюванні міжнародної торгівлі» 	8
	<p>Практичне заняття Тема 1. Правові засади і напрями правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правове визначення зовнішньоекономічної діяльності. 2. Правові ознаки ЗЕД <i>(презентація)</i>. 3. Види зовнішньоекономічної діяльності <i>(«мозковий штурм»)</i>. 4. Загальні та спеціальні принципи ЗЕД. 5. Міжнародне приватне право та його роль в регулюванні зовнішньоекономічної діяльності. 	2

	<p>1. Історія становлення та розвитку законодавства з правового регулювання ЗЕД.</p> <p>2. Значення судової та арбітражної практики.</p> <p>3. Звичаї у зовнішньоекономічних відносинах. Торговельні звичаї (<i>дебати</i>).</p>	
<p>Знати основні методи і способи державного регулювання ЗЕД</p> <p>Уміти визначати систему, форми та види державного регулювання ЗЕД</p>	<p>Тема 2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності</p> <p>Лекція 2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності (презентація) <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система державного регулювання ЗЕД: органи та форми. 2. Правові засади застосування методів державного регулювання ЗЕД. 3. Поняття та види правових режимів у ЗЕД. Правовий режим ліцензування і встановлення квот на експорт (імпорт) товарів. 4. Правове забезпечення державного експортного контролю. <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 1,5,6,10,12-14,18,22-25,28,31,32,38,39,44,45,50 Основний: 2,3,5-7 Додатковий: 3,9,11,14,19,20,28,29 Інтернет-ресурси: 1-4,10</p>	2
	<p>Самостійна робота <i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти порівняльну таблицю на тему: «Система органів управління зовнішньоекономічною діяльністю та їх компетенція». 2. Скласти презентацію щодо поняття державного експортного контролю та правового забезпечення його реалізації. 3. Скласти структурно-логічну схему щодо правового забезпечення валютного регулювання і валютного контролю у сфері ЗЕД. 4. Підготувати наукову доповідь «Правове забезпечення економічної діяльності у вільній економічній зоні «Крим» відповідно до закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» від 12.08.2014 р. № 1636-VII» (пропонується на вибір). 5. Скласти порівняльну таблицю: Угода з технічних бар'єрів у торгівлі, Угода з санітарних та фітосанітарних заходів 1994 року 6. Підготувати наукову доповідь «Технічні бар'єри в торгівлі та правові шляхи їх подолання» 7. Підготувати наукову доповідь «Роль органів місцевого самоврядування у здійсненні ЗЕД» 8. Підготувати презентацію «Правовий режим квотування і ліцензування товарів, робіт, послуг» 9. Підготувати наукову доповідь «Режим найбільшого сприяння та національний режим в ЗЕД». 	8

	<p>10. Підготувати презентацію «Правове регулювання недопущення недобросовісної конкуренції та зростаючого імпорту при здійсненні ЗЕД».</p> <p>11. Скласти структурно-логічну схему «Правовий статус спеціальних (вільних) економічних зон, створених в Україні».</p>	
	<p align="center">Практичне заняття Тема 2.</p> <p align="center">Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності</p> <p align="center"><i>Завдання до заняття</i></p> <p>1. СОТ як суб'єкт міжнародно-правового регулювання ЗЕД (<i>дискусія</i>).</p> <p>2. Протекціонізм та лібералізація як засоби політично-правового регулювання ЗЕД (<i>дебати</i>).</p> <p>3. Саморегулівні організації в сфері ЗЕД (<i>презентація</i>).</p> <p>4. Правові засади здійснення державного експортного контролю.</p>	1
<p>Знати правового статусу підприємств з іноземними інвестиціями на території України, посвідчення документів у сфері міжнародної торгівлі</p> <p>Уміти самостійно аналізувати й правильно тлумачити зміст відповідних міжнародних договорів та нормативно-правових актів, користуватися спеціальною правничою термінологією включаючи мовні особливості міжнародних угод і конвенцій</p>	<p align="center">Тема 3. Правові умови здійснення зовнішньоекономічної діяльності</p> <p align="center">Лекція 3. Правові умови здійснення зовнішньоекономічної діяльності (презентація)</p> <p align="center"><i>План лекції</i></p> <p>1. Поняття, види та характеристика суб'єктів ЗЕД відповідно до чинного законодавства України.</p> <p>2. Іноземний суб'єкт господарювання. Особливості правового статусу представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності.</p> <p>3. Правові гарантії іноземним інвесторам.</p> <p>4. Посвідчення документів у сфері міжнародної торгівлі.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 1,10,12,13,14,18,21,22,29,30,40,42,43,49 Основний: 2,3,5-7 Додатковий: 9,14,19,20 Інтернет-ресурси: 1-5,7</p>	2
	<p align="center">Самостійна робота</p> <p align="center"><i>Питання для самостійної роботи студентів</i></p> <p>1. Провести порівняльну характеристику у вигляді таблиці «Категорії «постійного місця проживання» фізичної особи та «місцезнаходження» юридичної особи».</p> <p>2. Скласти порівняльну таблицю «Представництво та постійне представництво суб'єктів ЗЕД».</p> <p>3. Скласти структурно-логічну схему (алгоритм) апостилювання іноземних офіційних документів.</p> <p>4. Підготувати наукову доповідь: «Право на здійснення ЗЕД та способи його реалізації»</p> <p>5. Підготувати презентацію: «Ознаки підприємства з іноземними інвестиціями»</p> <p>6. Підготувати наукову доповідь: «Правове забезпечення гарантій іноземним інвесторам у сфері ЗЕД»</p>	8

	<p align="center">Практичне заняття Тема 3. Правові умови здійснення зовнішньоекономічної діяльності <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознаки та класифікація суб'єктів ЗЕД. 2. Основні організаційно-правові форми суб'єктів ЗЕД («мозковий штурм»). 3. Порядок реєстрації представництва іноземного суб'єкта господарювання. 4. Порядок обліку осіб, які здійснюють зовнішньоекономічні операції митними органами («мозковий штурм»). 5. Легалізація іноземних офіційних документів у зовнішньоекономічній діяльності. 	1
<p>Знати форму, зміст і порядок укладення зовнішньоекономічних договорів</p> <p>Уміти визначати право, яке застосовується до ЗЕД договорів, складати ЗЕД договори</p>	<p align="center">Тема 4. Зовнішньоекономічні договори (контракти) та право, що до них застосовується Лекція 4. Зовнішньоекономічні договори (контракти) та право, що до них застосовується (презентація) <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та уніфікація правового забезпечення і термінології зовнішньоекономічних договорів (контрактів). 2. Форма і порядок укладення зовнішньоекономічних договорів. Істотні умови зовнішньоекономічного контракту. 3. Право, що застосовується до зовнішньоекономічних договорів. Метод уніфікації та колізійний метод. 4. Основні колізійні прив'язки до зовнішньоекономічних договорів (контрактів). <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 7,11,12,18-21,46 Основний: 1-4,6 Додатковий: 4,5,9,10,14,19,20 Інтернет-ресурси: 1-5,8,9</p>	2
	<p align="center">Самостійна робота <i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти порівняльну таблицю на тему «Вітчизняні і конвенційні правила щодо форми, змісту то порядку укладення ЗЕД контрактів». 2. Скласти структурно-логічну схему «Особливості визначення права, що застосовується до зовнішньоекономічних контрактів. Автономія волі сторін». 3. Скласти структурно-логічну схему: «Особливості укладання зовнішньоекономічних договорів (контрактів)» 4. Скласти таблицю: «Гарантії виконання зовнішньоекономічних контрактів». 5. Підготувати наукову доповідь: «Вирішення ситуації за відсутності згоди сторін про вибір права». 6. Підготувати презентацію «Колізійні питання зовнішньоекономічних контрактів». 7. Підготувати наукову доповідь «Форма зовнішньоекономічних договорів (контрактів) згідно із законодавством України» 	10

	<p>8. Підготувати есе: «Страховання ЗЕД»</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття Тема 4. Зовнішньоекономічні договори (контракти) та право, що до них застосовується <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Договори (контракти) як правова підстава здійснення зовнішньоекономічних операцій. 2. Зовнішньоекономічний договір (контракт) та міжнародний комерційний договір: проблеми співвідношення (<i>дискусія</i>). 3. Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА 2010 р. і підстави їх застосування. 4. Зміст зовнішньоекономічних договорів (контрактів) (<i>презентація</i>). 5. Метод уніфікації як спосіб врегулювання зовнішньоекономічних договорів (контрактів) (<i>навести приклади</i>). 6. Автономія волі сторін – основна прив'язка до змісту правочину. 7. Принцип найбільш тісного зв'язку та критерії його визначення. 	2
<p>Знати особливості бартерних, агенських договорів, договору міжнародного франчайзингу</p> <p>Уміти застосовувати отримані знання у професійній діяльності, зокрема при укладенні окремих зовнішньоекономічних контрактів</p>	<p style="text-align: center;">Тема 5. Правове регулювання окремих видів договорів (контрактів) у зовнішньоекономічних відносинах Лекція 5. Правове регулювання окремих видів договорів (контрактів) у зовнішньоекономічних відносинах <i>(презентація)</i> <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правила укладання договору міжнародної купівлі-продажу товарів. 2. Правове засади здійснення бартерних договорів у ЗЕД. 3. Умови договорів консигнації та агентських договорів. 4. Договір комерційної концесії (франчайзингу): національно-правове та міжнародно-правове регулювання. <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 3,4,7-9,11,12,15,18-21,26,33,35,37,41,46 Основний: 1-7 Додатковий: 4,5,9,10,14,19,20,22,23,28,29 Інтернет-ресурси: 1-5,7-9</p>	2
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота <i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати есе: «Правове регулювання операцій з давальницькою сировиною». 2. Підготувати презентацію «Правове забезпечення договорів оренди в ЗЕД». 3. Підготувати есе: «Правове регулювання транспортно-експедиторської діяльності щодо організації і здійсненні міжнародних перевезень». 4. Підготувати презентацію щодо правового регулювання електронної торгівлі у сфері ЗЕД. 5. Скласти структурно-логічну схему: «Конвенція ООН про використання електронних повідомлень в міжнародних договорах від 23 листопада 2005 р.» 	8

	<p>6. Скласти структурно-логічну схему: «Правила ЮНКТАД/МТП для документів змішаних перевезень (публ. МТП № 481)»</p> <p>7. Підготувати наукову доповідь «Проблематика бартерних договорів у ЗЕД».</p> <p>8. Скласти презентацію щодо правового забезпечення операцій з давальницькою сировиною.</p> <p>9. Скласти презентацію щодо комерційного представництва у ЗЕД, агентських договорів, договір морського агентування</p> <p>10. Скласти структурно-логічну схему «Правові засади використання договору оренди у ЗЕД та міжнародного франчайзингу»</p> <p>11. Підготувати наукову доповідь «Засоби правового захисту в разі порушення договору купівлі-продажу однією зі сторін»</p>	
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття Тема 5. Правове регулювання окремих видів договорів (контрактів) у зовнішньоекономічних відносинах <i>Завдання до заняття</i></p> <p>1. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (Відень 1980р.). Типовий контракт МТП міжнародної купівлі-продажу (публ. МТП № 556) («мозковий штурм»).</p> <p>2. Зобов'язання сторін в договорі міжнародної купівлі-продажу (<i>робота в малих групах</i>).</p> <p>3. Позовна давність за договором міжнародної купівлі-продажу.</p> <p>4. Правові умови договорів чартеру (фрахтування) суден на певний час, договорів лізингу судна (морський лізинг) (<i>презентація</i>).</p> <p>5. Типовий дистриб'юторський контракт МТП (публ. МТП № 646).</p> <p>6. Модельний Закон про розкриття інформації про франшизу УНІДРУА (Рим, вересень, 2002).</p> <p>7. Типовий закон ЮНСІТРАЛ про електронну торгівлю.</p>	2
<p>Знати особливості відповідальності у ЗЕД, спеціальних санкцій, конкретних справ у сфері міжнародної торгівлі, прикладів застосування санкцій</p> <p>Уміти</p>	<p style="text-align: center;">Тема 6. Юридична відповідальність у зовнішньоекономічній діяльності Лекція 6. Юридична відповідальність у зовнішньоекономічній діяльності (презентація) <i>План лекції</i></p> <p>1. Види, форми і підстави відповідальності у ЗЕД.</p> <p>2. Майнова відповідальність. Визначення розмірів штрафних санкцій у контракті.</p> <p>3. Звільнення та обмеження відповідальності у ЗЕД.</p> <p>4. Спеціальні санкції в сфері ЗЕД.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 1,5,6,8,9,11-13,18,23-25,34,36,47,48 Основний: 2-8 Додатковий: 1,2,6,11,12,14,15,17,24-26 Інтернет-ресурси: 1-5</p>	2

<p>застосовувати знання на практиці, орієнтуватися у видах і формах юридичної відповідальності у ЗЕД</p>	<p style="text-align: center;">Самостійна робота <i>Питання</i> <i>для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти порівняльну таблицю на тему: «Види, форми і підстави відповідальності у ЗЕД». 2. Скласти структурно-логічну схему: «Склад господарсько-правового правопорушення». 3. Підготувати есе: «Принципи відповідальності в сфері ЗЕД». 4. Підготувати наукову доповідь: «Позовна давність за правопорушення в сфері ЗЕД». 5. Скласти структурно-логічну схему: «Порядок застосування штрафних санкцій». 6. Скласти порівняльну таблицю на тему: «Спеціальні санкції за порушення зовнішньоекономічного законодавства та порядок їх застосування». 7. Підготувати презентацію на тему: «Умови звільнення від відповідальності у ЗЕД. Застереження про відповідальність». 	8
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття Тема 6. Юридична відповідальність за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відповідальність України як держави у сфері ЗЕД (<i>дискусія</i>). 2. Підстави звільнення від відповідальності. Форс-мажорні застереження у контрактах. Застереження МТП 2003 про ускладнення (публ. МТП № 650). 3. Випадки обмеження відповідальності в окремих правовідносинах з іноземним елементом (<i>робота в малих групах</i>). 4. Санкції майнової відповідальності в сфері ЗЕД. 5. Межі відповідальності перевізника у випадку незбереження вантажу. 6. Адміністративно-господарські санкції в сфері ЗЕД та санкції за адміністративні правопорушення в сфері ЗЕД: проблеми співвідношення (<i>дискусія</i>). 7. Особливості відповідальності за порушення законодавства у галузі державного експортного контролю. 	2
<p>Знати міжнародні санкції у сфері ЗЕД, порядок розгляду спорів у зовнішньоекономічній діяльності, конкретні справи у сфері міжнародної торгівлі, приклад и</p>	<p style="text-align: center;">Тема 7. Захист прав і законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності Лекція 7.1. Захист прав і законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (презентація) <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правові засоби захисту прав і законних інтересів суб'єктів ЗЕД та іноземних суб'єктів господарської діяльності. 2. Міжнародно-правове регулювання санкцій у сфері ЗЕД. 3. СОТ та захист суб'єктів ЗЕД (Угода про антидемпінг та Угода про субсидії та компенсаційні заходи, Угода про захисні заходи). <p style="text-align: center;">Лекція 7.2. Захист прав і законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (презентація)</p>	4

<p>застосування міжнародних санкцій</p> <p>Уміти орієнтуватися та обирати належні правові засоби захисту прав і законних інтересів суб'єктів ЗЕД</p>	<p style="text-align: center;"><i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок розгляду спорів у зовнішньоекономічній діяльності. 2. Міжнародний комерційний арбітраж як основний метод вирішення спорів у сфері ЗЕД. 3. Міжнародно-правове регулювання захисту іноземних інвестицій. <p>Список рекомендованих джерел: Нормативні джерела: 1,5,6,16-18,21,22,27,47,48 Основний: 2-8 Додатковий: 2,6-8,11,12,14,24,27-29 Інтернет-ресурси: 1-4,10</p>	
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота <i>Питання для самостійної роботи студентів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти порівняльну таблицю на тему: «Правові засоби захисту прав і законних інтересів суб'єктів ЗЕД» 2. Підготувати презентацію на тему: «Представництво економічних інтересів України за кордоном». 3. Скласти структурно-логічну схему: «Міжнародно-правове регулювання санкцій у сфері ЗЕД». 4. Скласти порівняльну таблицю: «Угода про анти демпінг та Угода про субсидії та компенсаційні заходи в рамках СОТ». 5. Скласти презентацію на тему: «Заходи у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань (реторсії у ЗЕД) і порядок їх застосування». 6. Підготувати наукову доповідь: «Міжнародно-правове регулювання захисту іноземних інвестицій». 7. Скласти структурно-логічну схему: «Застосування альтернативних методів врегулювання спорів у сфері ЗЕД». 8. Скласти порівняльну таблицю: «Види міжнародного комерційного арбітражу». 9. Підготувати наукову доповідь «Значення Угоди СОТ про захисні заходи для міжнародної торгівлі» 10. Скласти структурно-логічну схему «Арбітражна угода та її види». 11. Підготувати наукову доповідь: «Форма та зміст арбітражної угоди». 12. Підготувати есе: «Порядок виконання іноземних судових рішень та рішень МКА. Екзекватура». 13. Підготувати наукову доповідь: «Зміст міжнародних угод, які передбачають захист іноземних інвестицій». 	12
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття Тема 7. Захист прав і законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правові підстави для застосування санкцій в сфері ЗЕД (<i>дискусія</i>). 2. Роль Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі при проведенні розслідувань у сфері ЗЕД. 	2

	3. Здійснення захисту вітчизняних товаровиробників від зростаючого, демпінгового і субсидованого імпорту (<i>робота в малих групах</i>). 4. Визначення підсудності (юрисдикції) цивільних справ з іноземним елементом. Можливість вибору компетентного суду. Договірна підсудність. 5. Міжнародний комерційний арбітраж як метод вирішення спорів у сфері зовнішньоекономічної діяльності: переваги та недоліки (<i>дебати</i>). 6. Процедура вирішення спору в МКА (<i>презентація</i>).	
Разом		90
	В тому числі аудиторна робота	28
	В тому числі самостійна робота	62

* - курсивом виділено питання, які розглядаються із застосуванням інтерактивних методів навчання

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні джерела:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України // Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.

2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року // Відомості Верховної Ради України. – 1990. – №31. – Ст.429.

3. Протокол про вступ України до Світової організації торгівлі від 05.02.2008 р. Протокол ратифіковано Законом № 250-VI (250-17) від 10.04.2008 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2008. - № 23. - Ст.213.

4. Угода про асоціацію між ЄС та Україною від 27 червня 2014 року. – [Електронний ресурс]. http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu_ukraine/association_agreement/index_uk.htm.

5. Угода про субсидії і компенсаційні заходи від 15.04.1994 р. // Офіційний вісник України. –2010. – № 84. – Стор. 446.

6. Угода про захисні заходи від 15.01.1994 р.// Офіційний вісник України. – 2010. – № 84. – Стор. 476.

7. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11.04.1980 року // Офіційний вісник України. – 2006. – № 15. – Стор. 438.

8. Конвенція про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів від 14 червня 1974 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004. – № 4. - Стор. 520.

9. Угода про міжнародне залізничне вантажне сполучення (УМВС) від 01 листопада 1951 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 22. – Ст. 3598; 2011. – № 98. – Ст. 55.

10. Митна конвенція про міжнародні перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП від 15 січня 1959 року [Режим доступу]. – Офіційний сайт Верховної Ради України http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_012.

11. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.
12. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.
13. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.
14. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 32. – Стор. 9.
15. Повітряний кодекс України: Закон України від 19 травня 2011 року № 3393-VI // Офіційний вісник України. – 2011. – № 46. – Стор. 27.
16. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV [Електронний ресурс] Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
17. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 25. – Ст.198.
18. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №29. – Ст. 377.
19. Принципи міжнародних комерційних договорів (Принципи УНІДРУА) // Принципы международных коммерческих договоров УНИДРУА. 2004. – М.: Статут, 2006.
20. Інкотермс 2010. Правила Міжнародної торгової палати для використання торговельних термінів у національній і міжнародній торгівлі. // Публикация ICC № 715. – М.: Инфотропик Медиа, 2010.
21. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.05 р. № 2709-IV // Відом. Верховної Ради України. – 2005. - № 32. – Ст. 422.
22. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.96 р. №93/96-ВР // Уряд. кур'єр. – 1996. – № 77-78.
23. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22.12.98 р. № 330-XIV // Уряд. кур'єр. – 1999. – № 31-32.
24. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту : Закон України від 22.12.98 р. № 331-XIV // Уряд. кур'єр. – 1999. – № 36-37.
25. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну: Закон України від 22.12.98 р. № 332-XIV // Уряд. кур'єр. – 1999. – № 35.
26. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23.12.98 р. № 351- XIV // Уряд. кур'єр. – 1999. – № 11-12.
27. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 року № 3477-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2006. – № 30. – Ст.260.
28. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2018 р. № 30. Ст. 239.
29. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.03 р. № 755-IV // Уряд. кур'єр. – 2003. – № 188.

30. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19-20. – Ст.179.
31. Про виключну (морську) економічну зону України: Закон України від 16 травня 1995 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 21. – Ст. 152.
32. Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання: Закон України від 20.02.03 р. № 549-IV // Уряд. кур'єр. – 2003. – № 56.
33. Про транспортно-експедиторську діяльність: Закон України від 01.07.04р. № 1955-IV // Уряд. кур'єр. – 2004. – № 163.
34. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності: Закон України від 15.11.11 р. № 4024-VI // Уряд. кур'єр. – 2012. – № 8.
35. Унифицированные правила для гарантий по первому требованию 1992 года // Международное торговое право: расчета по контрактам. Сборник международных документов. – М.: Московский независимый институт международного права, 1996 – С.245–251.
36. Про деякі питання представництва економічних інтересів України за кордоном: Указ Президента України від 08.04.10 р. № 522/2010 // Офіц. вісн. України. – 2010. - № 27. – Ст. 1052.
37. Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові захисні застереження до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті: Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 12.06.95 р. № 444 // Законодавство України про зовнішньоекономічну діяльність. – К.: Істина, 2008.
38. Про сприяння зовнішньоекономічній діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.99 р. № 593 // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 15. – Ст. 18.
39. Про затвердження Порядку видачі висновку щодо продовження граничних строків розрахунків за окремими операціями з експорту та імпорту товарів, установлених Національним банком: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 13.02.19 р. № 104 // Уряд. кур'єр. – 2019. – №34.
40. Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30.01.97 р. № 112 // Офіц. вісн. України. – 1997. – № 6. – Ст. 41.
41. Про деякі питання регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності: постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.99 р. № 756 // Бізнес. – Бухгалтерія. – 1999. – № 20.
42. Про надання повноважень на проставлення апостиля, передбаченого Конвенцією, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів: постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.03 р. № 61 // Уряд. кур'єр. – 2003. – № 17.

43. Правила проставлення апостиля на офіційних документах, призначених для використання на території інших держав: Затв. наказом Міністерства закордонних справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства юстиції України від 05.12.03 р. № 3237/803/151/5 // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 51. – Ст. 397.

44. Про затвердження Порядку визначення строку та умов завершення імпортової операції без увезення товару на територію України: постанова Кабінету Міністрів України від 05.12.07 р. № 1392 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 94. – Ст. 3437.

45. Інструкція про порядок здійснення контролю за експортними, імпортними операціями: Затв. постановою Правління Національного банку України від 24.03.99 р. № 136 зі змінами 22.08.08 р. № 255 // Бухгалтерія. – 2009. - № 8.

46. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Затв. наказом Мінекономіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.01 р. № 201 // Офіц. вісн. України. – 2001. - № 39. – Ст. 158.

47. Положення про порядок застосування до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності спеціальних санкцій, передбачених статтею 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»: Затв. наказом Міністерства економіки України від 17.04.2000 р. № 52 // Офіц. вісн. України. – 2000. - № 19. – Ст. 801.

48. Положення про порядок видачі разових (індивідуальних) ліцензій: Затв. наказом Міністерства економіки України від 17.04.2000 р. № 47 // Офіц. вісн. України. – 2000. – № 19. – Ст. 797.

49. Інструкція про порядок реєстрації представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності: Затв. наказом МЗЕЗторгу України від 18.01.96 р. № 30 // Бізнес. – 1996. – № 4. В редакції наказу Міністерства економіки України від 15.06.2007 р. № 179 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 148. – Ст. 2006.

50. Про затвердження форми заяви на одержання висновку щодо продовження граничних строків розрахунків за окремими операціями з експорту та імпорту товарів, установлених Національним банком, та Інструкції щодо її заповнення, форми висновку щодо продовження граничних строків розрахунків за окремими операціями з експорту та імпорту товарів, установлених Національним банком: Затв. наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 27.02.19 р. № 329 // Офіційний вісник України. 2019 р. № 20. Ст. 704.

Основний

1. Віхров О.П. Правове регулювання господарських відносин в окремих сферах і галузях економіки / О.П. Віхров. – К.: Юрінком Інтер, 2017. 448 с.

2. Коломацька С.П. *Зовнішньоекономічна діяльність в Україні: правове регулювання та гарантії здійснення: Навч. посіб.* – К.: ВД Професіонал, 2004. – 130 с.¹

3. Коломацька С.П., Юшина С.І. *Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Практикум.* – К.: КНТЕУ. – 2010.

¹ жирним курсивом виділена література, наявна в бібліотеці КНТЕУ

4. Міжнародні комерційні контракти: навч. посібн. / І.А. Діковська. – К.: Алерта, 2016. 322 с.
5. Поєдинок В.В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. – К.: Хрінком Інтер, 2006.
6. *Правові основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. / За відпов. ред. Л.С. Сміяна. – К.: КНТ, 2008.*
7. Юшина С.І. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. (практикум). – К.: Вид. Європ. унів-ту, 2010. – 157 с.
8. Дахно І., Алієва-Барановська В. Міжнародне економічне право-2: навчальний посібник / І. Дахно, В. Алієва-Барановська. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.

Додатковий

1. Анцелевич Г.О., Покришук О.О., Ковалівська Л.І. Міжнародно-правова регламентація транспортних перевезень: Підручник. – К.: Зовнішня торгівля, 2004.
2. Бабак О. Застосування штрафів як різновиду спеціальних санкцій до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності // Підприємництво, господарство і прав. – 2008. - №4. – Ст. 21-24.
3. Баймуратов М. О. Міжнародний економічний правопорядок: актуальні питання правового регулювання : монографія / М.О. Баймуратов, Є.О.Львова, Б.В. Бабін; за ред. д-ра юрид. наук, проф. М.О.Баймуратова; Маріуп. держ. ун-т, Представництво Європ. орг. публіч. права в Україні. - Суми : Університетська книга, 2011. - 257 с.
4. Бігун В. Мовно-правничі аспекти зовнішньоекономічних договорів (контрактів) // Юридичний журнал. – 2004. - №2. – Ст. 29-45.
5. Вершинин А.П. Внешнеэкономические право. – М.: Норма. – 2001.
6. Жан Шапира. Международное право предпринимательской деятельности. – М.: Прогресс. Универс., 1993.
7. Гончаренко О.М. Взаємодія державних судів з альтернативними методами вирішення комерційних спорів / О.М.Гончаренко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування: Серія «Право». Частина третя / Ред. кол.: Д.О. Мельничук (голова) та ін. – К., 2011. – Вип. 165. – Ч. 3. – С. 326–330 .
8. Задорожна С. Альтернативні способи вирішення спорів, що виникають із зовнішньоекономічних договорів: правове забезпечення на міжнародному рівні // Право України. – 2008. –№ 10. – С. 98-104.
9. Київцев О. В. Міжнародне торгове право : навч. посіб. / О. В. Київцев, В.О. Голубева; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана». – К : КНЕУ, 2010. –450 с.
10. Кисіль В.І. Право, що застосовується до зовнішньоекономічних договорів: тенденції розвитку законодавчого регулювання // Юридичний журнал. – 2004. - № 10. – С. 12-20; № 2. – С. 19-28.
11. Коломацька С.П. Про визначення правової природи пені за порушення строків розрахунків в іноземній валюті // Проблеми та перспективи розвитку

- підприємства в Україні: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. – К.: КНТЕУ, 2011.
12. Комаров А.С. Ответственность в коммерческом обороте. – М.: Юр. лит., 1991.
13. Кулагин М.И. Предпринимательство и право: опыт Запада. – М.: Дело, 1992.
14. Лютіков П.С. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. / П. С. Лютіков, М. О. Германюк ; Держ. вищ. навч. закл. «Запоріж. нац. ун-т» М-ва освіти і науки, молоді та спорту України. - Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2012. - 293 с.
15. Львова І.М. ЗЕД-пеня: податкове зобов'язання чи санкція? // Бухгалтерія. – 2009. – № 5. – С. 54-58.
16. Мережко А.А. Транснациональное торговое право (Lex mercatoria). – К.: Таксон, 2002.
17. Минюк Д. Юридична відповідальність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в Україні та порядок її застосування // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - № 6. – С. 84-87.
18. Омельченко А. Місце та роль законодавства України про зовнішньоекономічну діяльність // Право України . – 2011. – № 6. – С. 174-176.
19. Рабінович А.В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. для студентів галузі знань 0304 «Право» спец. 8.03040101 «Правознавство» / Рабінович А.В. ; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2014. – 211 с.
20. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. / В. Ф. Усенко [та ін.] ; за заг. ред. проф. В. Ф. Усенка ; Нац. ун-т держ. податк. служби України. - Ірпінь : [б. в.], 2012. - 281 с.
21. Сергієнко В. В. Міжнародне економічне право: навч. посіб. / В.В.Сергієнко, К.О. Жирнова ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : ХНЕУ, 2012. – 258 с.
22. Типовой коммерческий агентский контракт Международной торговой палаты. Публикация № 496. / Серия: Изд. МТП. – М.: Консалтбанкир, 1996.
23. Цират А. Франчайзинг и франчайзинговый договор. – К.: Истина, 2002.
24. Чубарев В. Л. Міжнародне економічне право : підручник / В.Л.Чубарев. - К. : Юрінком Інтер, 2009. - 368 с.
25. Шутак І. Д. Правове регулювання міжнародних економічних відносин : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. Д. Шутак. - К. : Алерта, 2012. – 411с.
26. Юдін О. ЗЕД-пеня: строки застосування // Бухгалтерія. – 2008. – № 7. – С. 64-65.
27. Elgar Encyclopedia of International Economic Law / Edited by Thomas Cottier and Krista Nadakavukaren Schfer. Edward Elgar Pub. 2017. 720 p.
28. Mark Fenwich, Stefan Wrba. International Business Law: Emerging Fields of Regulation. Hard Publishing. 2018. 240 p.
29. Larry A. Dinattee. International Business Law and the Legal Environment. A Transactional Approach. Routledge. NY. 2016. 682 p.

Інтернет-ресурси

1. Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Урядовий кур'єр. Газета органів державної виконавчої влади України. Режим доступу: <http://www.ukurier.gov.ua/>.
3. Голос України. Газета Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/>.
4. Офіційний вісник України. Щотижневий збірник актів законодавства, внесених до Єдиного державного реєстру. – Режим доступу: <http://www.gdo.kiev.ua/>.
5. Вищий господарський суд України. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>.
6. Вищий адміністративний суд України. – Режим суду: <http://www.vasu.gov.ua/>.
7. Юридичний Вісник України. Загальнонаціональна правова газета. – Режим доступу: <http://www.yurincom.com.ua/>.
8. Сайт УНІДРУА – Режим доступу: <http://www.unidroit.org/>.
9. Сайт ЮНСІТРАЛ – Режим доступу: <http://www.uncitral.org/> –
10. Сайт Світової організації торгівлі – Режим доступу: <http://www.wto.org/>.
11. База даних з права міжнародної торгівлі – Режим суду: <http://lexmercatoria.org> .